

Debat: Opinion: Store vagtskiftedag i Europa

Af pro-rector Lykke Friis

Berlingske Tidende, 8. maj 2007, 2 sektion, MAGASIN, side 12

Trekløver. Med Angela Merkel, Nicolas Sarkozy og Gordon Brown har Europa om ikke andet fået tre pragmatikere ved roret

”Hvad er briternes bidrag til europæisk madkunst? Kogalskab!” Når Tony Blair i disse dage lader sine mange EU-topmøder passere revy, vil han sikkert kort dvæle ved Jacques Chiracs næsten legendariske stikpille. Den stammer fra Irak-diskussionen, hvor trekløveren Jacques Chirac, Gerhard Schröder og Tony Blair dårligt kunne være i stue sammen. Ja, når de endelig blev tvunget til det, gik de nærmest med ryggen langs muren. For hvornår mon næste kniv blev kastet?

Stemmingsbilledet illustrerer på en enkel måde betydningen af den ”store vagtskiftedag”, som Europa netop er vidne til. Med Nicolas Sarkozys valgsejr og Tony Blairs nært forestående exit er trekløverets årelange dominans af europæisk politik brudt. Når Gordon Brown om ganske kort tid overtager nøglerne til 10 Downing Street, vil Europa blive ledet af et helt nyt trekløver. De tre ledere er ikke alene novicer i indbyrdes knivkasteri; de er også væsentlig mere på bølgelængde.

Angela Merkel, Nicolas Sarkozy og Gordon Brown er alle pragmatiske europæere, der sagtens kan leve uden forfatningstraktatens højtidelige bestemmelser om EU-hymner og flag. Deres opmærksomhed er snarere rettet mod Europas evne til at levere varen i form af konkrete beslutninger. En ”mini-traktat”, der hovedsagelig koncentrerer sig om at reformere EUs institutioner, er derfor vejen frem. Og når traktaten bliver så smal, er der, ifølge Sarkozy og Brown, ingen grund til at lægge den ud til folkeafstemning.

Mindst lige så afgørende er det, at det nye trekløver også er pragmatikere, når det gælder forholdet til USA. Gordon Brown har allerede signaleret et opgør med Blairs ”USA first-strategy”, medens Merkel og Sarkozy for længst har smidt deres forgængeres stridsøkse i Atlanten.

Endelig er de tre også enige om, at der skal gennemføres betydelige reformer på hjemmefronten. ”Change”, ”Wandel” og ”Rupture” er ord, som går igen i deres retorik. Ikke mindst kommissionsformand Barroso håber på, at den indenrigspolitiske reformiver langt om længe vil få den såkaldte Lissabon-proces skubbet i gang. Som diverse tænketank-analytikere har påpeget igen og igen, ligger nøglen til øget europæisk vækst ikke primært i Bruxelles, men i Berlin og Paris. Hvis ikke Tyskland og Frankrig får gennemført markante reformer af bl.a. deres stive arbejdsmarkeder, kan Europa godt opgive alt om at holde USA, Japan, Kina osv. stangen. Derfor venter resten af Europa spændt på, hvad det er for reformer, den nye franske præsident vil tildele førsteprioriteten, når han rykker ind i Elysée-palæet senere på måneden.

Set i det lys er det egentlig ganske forståeligt, at Tony Blair i disse dage ikke kun bruger tiden på at mindes diverse topmøder, men i høj grad også på at ærgre sig. For hvad kunne det ikke være blevet til, hvis han havde været ved magten sammen med to europæiske ”soulmates”? Men c'est la vie, som han tørt bemærkede til Oxford-historikeren Timothy Garton Ash i sidste uge.

Nuvel, nu bør den nyvundne storpolitiske harmoni heller ikke overvurderes. Sarkozys valgløfte om, at Europa skal bygge høje toldmure, så tredjelande har svært ved at komme ind på det europæiske

(læs: franske) marked, er i hvert fald ikke en blomst, der vokser i de to andres haver. Det samme kan man roligt sige om Sarkozys tanker om en politisk styret europæisk centralbank, der også skal fokusere på arbejdsløshedsbekæmpelse. En af Browns første gerninger som finansminister var nemlig at gøre Bank of England uafhængig, medens Merkels CDU altid har sværget til en "hård euro". Og så er der naturligvis altid den evigt tilbagevendende konflikt om EUs landbrugspolitik, som "store vagtskiftedag" ikke ændrer synderligt på.

En sidste årsag til, at harmonien endnu ikke er sikret, er, at vi i søndags reelt kun fik en første prøve på franskmændenes reformvilje. For er franskmændene så sikre i deres sag, at de også stemmer borgerligt til Nationalforsamlingen, når valget løber af stablen i midten af juni? Og hvordan reagerer de, når Sarkozy fremlægger sine første reformplaner? Med andre ord: hvor sikkert er det, at Sarkozy kan sætte handling bag ordene? I hvert fald er det slående, at han i valgkampens sidste fase valgte at nedtone reformplanerne for i stedet at svinge med Tricoloren.

Så helt så misundelig behøver Blair nok ikke at være. Og hvem ved? Muligvis er alt håb alligevel ikke ude for ham. I disse dage rumler britisk presse nemlig med rygter om, at han bejler til posten som fast formand for Det Europæiske Råd, hvis og såfremt "mini-traktaten" bliver gennemført. With a little help from my friends kan det da heller ikke udelukkes, selvom Blairs valgløfte om at placere Storbritannien "i hjertet af Europa" reelt er blevet ved snakken. Hvis det lykkes for Blair, vil hævn være sød. For mon ikke han som formand for Det Europæiske Råd kan smugle et par britiske specialiteter ind på topmødemenuen?